

ทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัว

Structural Function Theory of Family

ทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัวเป็นทฤษฎีด้านครอบครัวที่มีฐานการพัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีหน้าที่ทางด้านสังคม โดยได้เริ่มมีการพัฒนาเพื่อการประยุกต์ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับครอบครัวตามวิวัฒนาการของทฤษฎีครอบครัวในช่วงที่ 2 คือระหว่าง ค.ศ. 1930 - 1945 แม้ในปัจจุบันทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัวไม่ได้รับความนิยมสำหรับนักทฤษฎี นักวิจัย และนักวิชาการด้านครอบครัวอย่างกว้างขวาง แต่ตัวแปรของทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัวก็ได้ถูกนำไปปรับเข้ากับทฤษฎีครอบครัวอื่นๆ อย่างเหมาะสม การกล่าวถึงทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัวในหนังสือเล่มนี้ ประกอบไปด้วยหัวข้อสำคัญคือ 1) ความเป็นมาโดยสังเขปของทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัว 2) สมมติฐานของทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัว 3) คำศัพท์และแนวคิดสำคัญของทฤษฎีทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัว และ 4) ข้อวิพากษ์และข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัว โดยรายละเอียดแต่ละหัวข้อมีดังนี้

1. ความเป็นมาโดยสังเขป

ทฤษฎีหน้าที่เชิงโครงสร้างของครอบครัวนับเป็นทฤษฎีที่ได้พัฒนามาจากทฤษฎีหน้าที่ (functional theory) โดยมีบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีหน้าที่ ประกอบด้วย ออกัสต์ คอมาท์ (Auguste Comte) นักปรัชญาด้านสังคมวิทยา ชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้รับฉายาว่าเป็นบิดาแห่งสังคมวิทยาและ เอ็มไมล์ เดิร์คไฮม์ (Emile Durkheim) นักคิดทางสังคมวิทยา ชาวฝรั่งเศส โดยทั้งสองมีบทบาทสำคัญต่อการวางพื้นฐานในการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีหน้าที่คือ การทำหน้าที่ทางสังคมมีลักษณะเช่นเดียวกับการทำหน้าที่ของอวัยวะของมนุษย์ สังคมมนุษย์จึงมีสภาพคล้ายกับร่างกายของมนุษย์ หมายความว่า ในขณะที่ร่างกายของมนุษย์ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ อวัยวะ กล้ามเนื้อ เนื้อเยื่อ ซึ่งอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายต้องทำหน้าที่ร่วมกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้ร่างกายมนุษย์โดยรวมมีสุขภาพที่ดี สังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ สังคมมนุษย์ต้องสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม สังคมมนุษย์จึงจะมีความสุข (Kingsbury & Scanzoni, 1993)

ส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ หรือส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะต้องดำรงอยู่ในสภาวะดุลยภาพหรือเกิดความสมดุล โดยส่วนประกอบต่างๆ เหล่านั้น ทั้งส่วนประกอบของมนุษย์และส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะมีกระบวนการวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลาเพื่อการปรับตัวให้ร่างกายและสังคมโดยรวมสามารถทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างดีที่สุดและเกิดดุลยภาพหรือความสมดุล ภายใต้หลักดุลยภาพหรือความ

สมดุลของสังคมมนุษย์ คอมท์ ได้เสนอหลักการหรือทฤษฎีที่ว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่ได้จากข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้จริง มากกว่าการเทียบเคียง หมายความว่า การศึกษาสังคมศาสตร์นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของการสังเกตเชิง ประจักษ์ ทั้งนี้ คอมท์ ให้ความสนใจและความสำคัญในเรื่องความเป็น ปีกแผ่นและเอกฉันท์หรือความสอดคล้องกัน ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าว มีความสัมพันธ์และสอดคล้องประสานกับสภาพชีวิตทางสังคมและจุดกำเนิด ของความเป็นเอกภาพของสังคมมนุษย์ ส่วน เดิร์คไฮม์ ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับประเด็นการหาวิธีการในการบูรณาการระบบสังคมต่างๆ เข้า ด้วยกัน และทำให้ระบบของสังคมเหล่านั้นสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่าง เหมาะสม

นอกจากนั้น อัลเฟร็ด แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (Alfred Radcliffe-Brown) และ โบรนิสโลว์ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) นับเป็นนักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษที่มีบทบาทสำคัญต่อแนวคิดทฤษฎี หน้าที่เชิงโครงสร้างโดยเฉพาะการวิเคราะห์สังคมมนุษย์ ทั้งนี้ บราวน์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการปรับบทบาทหน้าที่ของสังคม มนุษย์ให้กว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิเคราะห์ของ บราวน์ ต่อมา ได้รับการ เผยแพร่เป็นผลงานเขียนที่สำคัญอันเป็นจุดกำเนิดของสาขาวิชาสังคม วิทยาเชิงเปรียบเทียบ ส่วน มาลินอฟสกี นับเป็นนักมานุษยวิทยาที่ให้ แนวคิดสำคัญกับการวิเคราะห์ระดับชั้นของระบบสังคม โดยนำเสนอว่า แต่ละระดับชั้นในระบบสังคมจะมีการจัดวางบทบาทหน้าที่ที่ต่างกัน ตามความต้องการของระดับชั้น ตัวอย่างเช่น ในระดับโครงสร้างของ สังคม มีความต้องการจัดวางบทบาทสำคัญ 4 บทบาทหลัก ประกอบด้วย

การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ อำนาจทางการเมือง กระบวนการขัดเกลา
ทางการศึกษา และการควบคุมทางสังคม เป็นต้น (Kingsbury &
Scanzoni, 1993; White & Klein, 2008)

ทัลคอตต์ พาร์สัน (Talcott Parsons) นักคิดแนวหน้าที่
นิยม (functionalism) ระดับแนวหน้าของสหรัฐอเมริกามีความเชื่อว่า
พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากแรงขับภายในจากความพยายามของมนุษย์
เพื่อให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของ
สังคมนั้นๆ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคม
เพื่อการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในแนวทางในการช่วยส่ง
เสริมให้เกิดสิ่งที่ดีในสังคมร่วมกัน ในขณะที่ บทบาทของการทำหน้าที่
สำคัญของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ คือความต้องการมีชีวิตรอด
โดยอวัยวะต่างๆ ในร่างกายมนุษย์จะต้องทำหน้าที่สอดคล้องประสานกันอย่าง
เหมาะสมเพื่อทำให้มนุษย์มีสุขภาพที่ดี สังคมมนุษย์ก็ทำนองเดียวกัน
การที่สังคมมนุษย์จะอยู่รอดได้นั้น ระบบต่างๆ ของสังคมมนุษย์ คือ
ครอบครัวและสถาบันต่างๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคมมนุษย์ จะต้องทำหน้าที่
ไปในแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้ระบบสังคมโดยรวมดำรงอยู่ได้

พาร์สัน ยังมีแนวคิดที่ว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมมนุษย์สามารถ
ดำรงอยู่ได้คือ การที่ปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมต้องมีบรรทัดฐาน
และคุณค่าต่างๆ ร่วมกัน และในทางตรงกันข้าม หากบุคคลในสังคมมี
พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมย่อมนำไปสู่สังคม
ที่ไร้ระเบียบหรือความสับสนอลหม่านของสังคม ซึ่งส่งผลที่ทำร้ายต่อ
ความอยู่รอดของสังคม เนื่องจากครอบครัวเป็นระบบพื้นฐานที่สำคัญที่สุด
ของสังคม ด้วยเหตุนี้ การหย่าร้าง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น

การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้แต่งงาน และการเป็นพ่อ-แม่เลี้ยงเดี่ยว ย่อมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำลายโครงสร้างหรือหน้าที่ของครอบครัวและส่งผลต่อสังคมโดยรวมในที่สุด ดังนั้น ครอบครัวจึงต้องมีวิธีการในการหลีกเลี่ยงปัญหาที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการทำลายโครงสร้างหรือหน้าที่ของครอบครัว (Kingsbury & Scanzoni, 1993; Smith, Hamon, Ingoldsby & Miller, 2009)

ในช่วงศตวรรษที่ 1950 แนวคิดหน้าที่นิยมได้กลายเป็นแนวคิดสำคัญในทางสังคมวิทยา และเป็นแนวคิดที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในการศึกษาครอบครัว ตัวอย่างเช่น ตั้งแต่ศตวรรษที่ 1930 การวิจัยทางด้านครอบครัวได้นำแบบจำลองการทำหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายมนุษย์มาปรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับครอบครัว โดยการศึกษาหรืองานวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวจำนวนมาก ทำการศึกษาครอบครัวในเรื่องคุณภาพ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตแต่งงาน ความมั่นคงของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการของเด็กและความพอใจจากสภาวะของการแต่งงานเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อความมั่นคงของครอบครัว คำถามที่สำคัญที่สุดในการวิจัยในช่วงเวลาดังกล่าว จึงมุ่งไปที่ความพอใจที่คู่สมรสได้รับจากการแต่งงาน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงของครอบครัว ต่อพัฒนาการของเด็ก และต่อคุณภาพของสังคมโดยรวม กล่าวโดยสรุปคือ การดำรงอยู่ของโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว สามารถอธิบายด้วยแนวคิดเชิงหน้าที่และโครงสร้างของหน้าที่ในครอบครัวย่อมส่งผลต่อโครงสร้างของสังคมโดยรวม (Kingsbury & Scanzoni, 1993)